Ovidius University Annals of Philology Volume XIV, Number 181-199, 2003

CONSIDERAȚII PRIVIND STRUCTURA SEMANTICĂ ŞI LEXICALĂ A NUMELOR DE BOTEZ LAICE DIN DOBROGEA

Ana Marin
Universitatea *Ovidius* Constanța

Remarks on the semantic and lexical structure of the contemporary first names (Abstract)

This article is a semantic and lexical analysis of first names recorded in Dobruja from 1996 to 1999. Many first names with no religious connotation are Romanian creations, but also a lot of them are foreign. The etymon of these first names can denote physical or moral characteristics, can be indicativ of the social status, ethnic or local origin or can be related to the time of birth, parent's feelings.

The lexical analysis of the first names considered in this paper reveals the following structures: 1. simple (monothematic): adjectives, nouns, verbs; 2. complex (bithematic): noun+noun, noun+adjective, adjective+noun, verbe+noun; 3. phrazeology. The first names analyzed are often combined with those having religious connotations because of the double name tendency.

Pornind de la materialul onomastic oferit de dicționarele onomastice existente, utilizând lista numelor de botez frecvente în Dobrogea întocmită pe baza datelor oferite de Serviciul de Evidență a Populației din județele Tulcea şi Constanța între anii 1996-1999, ca şi pe baza unor date culese de pe teren (registrele de botez din Parohiile Ortodoxe din oraşele Constanța, Mangalia şi Tulcea în anul 2001), am realizat o listă a numelor de botez laice frecvente în antroponimia dobrogeană la populația de etnie română. Am exclus din această listă numele străine apărute ca urmare a imitației numelor unor fotbaliști, actori sau personaje de telenovele, deoarece apar accidental la un număr foarte redus de persoane şi nu ni s-au părut reprezentative pentru studiul nostru. Obiectul de analiză al prezentului studiu îl constituie numele de botez laice; am urmărit să evidențiem structura lexicală şi semantică. Ne-am oprit asupra numelor laice, deoarece am considerat mai diversă aria semantică a etimoanelor şi mai clară structura lexicală decât în cazul numelor de botez calendaristice.

Stabilirea numelor de botez ține de cultura şi tradiția fiecărui popor, numele de botez fiind atribuite copiilor de către părinți, naşi sau de autoritatea juridică însărcinată cu acest lucru. Factorii social-politici, deosebit de puternici în anumite perioade istorice, pot determina modificări în inventarul de nume, iar cei estetici, moda sau spiritul de imitație influențează alegerea numelui.

În evoluția sistemului antroponimic încărcătura semantică a numelui de botez s-a pierdut, rămânând numai funcția de identificare. Numele s-a eliberat de conotațiile magice şi astăzi nu este decât o "etichetă" pentru cel care-l poartă, deşi pentru cel care-l alege are, de obicei, valoare afectivă. În opinia unor lingviști "faptul că în mod

BDD-A3632 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.90 (2026-11-13 15:01:14 UTC)

normal, referentul unui nume propriu este unic, permite ideea funcționării lui ca simplă etichetă ataşată obiectului, ca şi cum acesta ar putea avea un referent, dar nu şi un sens, sau, în formularea lui John Stuart Mill, o denotație, dar nu şi o conotație."[1]

Primele nume de persoane erau cuvinte comune ale limbii, aveau o semnificație deosebită, distingeau persoana şi aduceau o informație despre ea. Această modalitate de identificare s-a păstrat până astăzi în cazul poreclelor. Valoarea de mesaj a numelui este cunoscută astăzi numai de familie şi are de obicei numai importanță afectivă, fiind numele purtat de naşi, tată, o persoană dragă etc.

Semnificația inițială a numelor este criteriul de clasificare a acestora în două categorii: *nume laice* sau *de designare* (de inspirație profană) şi *nume calendaristice* sau *de invocare* (de inspirație religioasă). Numele din prima categorie constituie obiectul prezentei lucrări în care ne propunem să analizăm structura lexicală şi semantică a celor mai frecvente nume de botez laice prezente în sistemul antroponimic românesc actual din Dobrogea. Avem în vedere numai *antroponimele standard*[2], întrucât familiile antroponimice pornesc de la acelaşi radical antroponimic respectând structura semantică.

Factorii estetici care îi determină pe părinți să aleagă acele prenume "frumoase" prin îmbinarea armonioasă a sunetelor, alături de spiritul de imitație şi de modă, determină pentru o anumită perioadă tendința sistemului antroponimic românesc. În categoria numelor laice pătrund tot mai multe nume împrumutate, iar cele care s-au adaptat sistemului antroponimic românesc permit formarea diminutivelor. Numărul prenumelor laice este tot mai mare sub influența modei şi a dorinței de unicitate a numelui copilului din partea celui care îl atribuie. Combinațiile în care apar numele de botez laice sunt surprinzătoare, dar de cele mai multe ori se combină cu câte un nume calendaristic.

Slăbirea rolului religiei în societate în a doua jumătate a secolului al XX-lea a avut ca rezultat, în planul antroponimiei, laicizarea inventarului de prenume. "Fenomen general şi caracteristic tuturor popoarelor, laicizarea se manifestă nu numai prin eliminarea unor nume şi înlocuirea lor cu altele, fără nici o legătură cu creştinismul, ci şi prin renunțarea la factorul religios în alegerea numelor. Motivele care acționează astăzi şi determină alegerea prenumelor sunt prin excelență laice."[3]

Ca tendință generală a perioadei actuale se constată adaosul numelor străine la nume vechi ale onomasticonului românesc. Din întregul inventar de nume, aproximativ 40% sunt nume duble.[4]

---

[1] *DEŞL*, 239.
[2] Oancă, *Nume*, 45.
[3] Ionescu, *MEO*, 15.
[4] Bolocan, *Inventar*, 374.

BDD-A3632 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.90 (2026-11-13 15:01:14 UTC)

Se mai observă evitarea antroponimelor româneşti tradiționale, în special în mediul urban, şi înlocuirea lor cu forme diminutivale şi hipocoristice. "Înmulțirea cuvintelor care alcătuiesc numele individual este o manifestare a îndepărtării de ceea ce tradiția impusese în onomastica românească, şi anume: prenumele format dintr-un singur cuvânt".[5]

Influența modei asupra numelor de persoană este datorată unor factori extralingvistici şi are mai multe surse, dintre care cea livrescă oferă un bogat material antroponimic. *Carmen, Rodica, Dan* sunt numai câteva dintre numele livreşti care au devenit frecvente datorită personajelor numite astfel.

Moda se manifestă şi la hipocoristicele masculine şi feminine formate (după model american) cu ajutorul finalei *-i*. În ceea ce priveşte grafia, *-i* apare adesea sub forma originară, deci ca *-y*: *Nory, Mily, Seby, Lily etc.* Potrivit opiniei lui Iorgu Iordan: "Teoretic vorbind, cred că nu există nume româneşti care, sub forma unui hipocoristic, să nu poată primi această finală."[6]

Acest aspect este urmarea faptului că numele nu mai au încărcătură semantică, iar structura lexicală nu este cunoscută decât de specialişti; nici cei ce le poartă, nici cei ce le dau nu ştiu să le interpreteze din punct de vedere etimologic, ceea ce duce la imposibilitatea de a împărți numele în părțile componente în locul unei scurtări, urmate sau nu de sufixe. Cele mai frecvente modalități de formare a hipocoristicelor sunt accidentele fonetice (afereza, apocopa şi sincopa).

Inventarul numelor laice de botez cuprinde atât creații româneşti şi împrumuturi de la popoarele slave vecine, cât şi împrumuturi recente din onomastica apuseană. Creațiile româneşti nu sunt numeroase, după cum ne-am fi aşteptat, şi nu prezintă o mare putere derivativă. Sursa de inspirație sau domeniul în care se încadrează semantic etimonul este pentru majoritatea acestora un substantiv comun ce a acumulat o valoare simbolică. Cele mai frecvente **nume de botez laice creații ale onomasticii româneşti** sunt: *Brânduşa, Bucur, Bucura, Bujor, Faur, Garoafa, Lăcrămioara, Luminița, Mugurel, Sorin, Sorina, Sorana, Viorel, Viorica.*

Structura semantică a numelor evidențiază etimonul, în funcție de care numele se clasifică. "Din punct de vedere al structurii semantice originare, numele de inspirație profană provin din cuvinte comune sau sintagme cu funcția de a descrie…"[7]. Menționăm principalele arii semantice în care se pot grupa numele de botez laice întâlnite în onomastica dobrogeană exemplificând cu unitățile antroponimice înregistrate în această zonă, fără să avem pretenția de a fi realizat o listă completă a numelor de botez laice:

[5] Petrache**,** *DENB*, 12.
[6] Iordan, *Influența*, 48.
[7] Ionescu, *MEO*, 14.

BDD-A3632 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.90 (2026-11-13 15:01:14 UTC)

- o particularitate fizică sau morală (*Aglaia, Agnes, Alba, Alfred, Alice, Alin(a), Amos, Armand, Aspasia, Aurora, Bela, Berenice, Bianca, Bonifaciu, Brigita, Casandra, Cicerone, Cincinat, Clara, Clelia, Climena, Consuela, Corina, Dobrin(a), Erminia, Ernest, Ferdinand, Fulvia, Galaction, Galateea, Gioconda, Grațiela, Hariclea, Iolanda, Linda, Liviu(a), Lucia(n), Ludmila, Mirabela, Mircea, Mirela, Mândra, Olimpia, Penelopa, Ramona, Reveca, Robert(a), Roland, Roxana, Sever(in), Smaranda, Sterian(a), Svetlana, Virginia, Vitalie, Viviana, Vlad, Vladimir*);
- rangul sau poziția socială (*Adela, Adelaida, Baltazar, Barbu, Carol(ina), Cazimir, Despina, Demostene, Ed(it)a, Edmond, Eduard, Elvira, Flaminia, Gaspar, Gaston, Genoveva, Hector, Henric, Isolda, Marta, Lucreția, Ludovic, Luigi, Patricia, Polixene, Şerban, Vera, Veturia, Voicu, Voica*);
- poziția în familie (*Maxim, Octavia(n), Septimiu, Sextil*);
- originea etnică ori locală (*Anatol, Bartolomeu, Coriolan, Cynthia, Dacian(a), Delia, Doria(n), Eladie, Francisc(a), Genova, Ligia, Malvina, Persida, Remus, Romeo, Sabrina, Tereza, Tiberiu, Velicu*);
- funcții, meserii, îndeletniciri (*Camil, Flaminia, Faur, Maia, Valter*);
- regnul vegetal, mineral ori animal ca element de comparație (*Acvilina, Adolf, Anton, Arabela, Argentina, Artur, Bernard(a), Bujor, Camelia, Coralia, Corvin, Crina, Dafina, Dalia, Diamantina, Esmeralda, Estera, Fabian(a), Filomela, Garoafa, Gema, Gențiana, Hortensia, Ivona, Lăcrămioara, Leonard, Margareta, Mălin(a), Melisa, Olivia, Petronela, Rafira, Roza, Rozalia, Tamara, Violeta, Viorica, Zamfir(a)*);
- momentul naşterii copilului (*Augustin(a), Anesti, Dan(a), Iulia, Lucia, Nedelea, Ozana, Paraschiva*);
- sentimentele sau atitudinea părinților față de noul născut (*Amedeu, Amedeia, Aminta, Bucur(a), Calipso, Carina, Celest(a), Dragoş, Evelina, Felicia, Gloria, Letiția, Manase, Mara, Nadia, Rada, Radu, Raluca*);
- descendența istorică sau rezonanța războinică (*Amalia, Matilda, Minerva);*
- substantive comune sau expresii de inspirație religioasă (*Angelo, Angela, Ariel, Bogdan(a), Dorin(a), Gustav, Hanibal, Isabela, Liliana, Ozana, Panait, Răzvan);*
- substantive comune din diferite câmpuri semantice (*Doina, Duiliu, Gisela, Horea, Irina, Luminița, Miron, Mitrofan, Ofelia, Otilia, Sânziana, Sorin(a), Sorana, Sultana, Vadim);*
- antroponime ce prezintă mai multe variante etimologice, astfel încât le vom considera incerte din punctul de vedere al ariei semantice în care se încadrează *(Caius (Gaius), Carmen, Călin(a), Efrem, Gilda, Horațiu, Larisa, Lavinia).*

Nu putem vorbi despre semantica unui antroponim fără a stabili principiile lingvistice care acționează asupra clasei numelor proprii, deoarece funcția acestora diferă de aceea a numelor comune. "Sensul numelor proprii este un sens individual, referențial - conotativ care nu se realizează prin generalizare şi abstractizare, iar

BDD-A3632 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.90 (2026-11-13 15:01:14 UTC)

denumirea cu nume proprii nu este o denumire noțională, ci una individuală, particulară şi restrictivă."[8]

Propunându-şi să descrie mecanismele de interpretare asociate numelui propriu, în funcție de contextele lingvistice şi extralingvistice de utilizare, Gary-Prieur observă că predicatul de denominație nu este în măsură, de unul singur, să explice întreaga diversitate a enunțurilor în care numele propriu este ocurent. De aceea optează pentru introducerea unei distincții între conținutul şi sensul numelor proprii. După cum afirma:

"Voi înțelege prin SENS o proprietate care caracterizează numele propriu în calitate de unitate a limbii, şi care este, după părerea mea, foarte bine reprezentată de predicatul de denominație, şi prin CONȚINUT - proprietățile care caracterizează numele propriu ca fiind legat de referentul sau inițial; această relație (…) are drept consecință faptul că anumite proprietăți ale referentului inițial pot interveni în interpretarea numelor proprii."[9]

Autoarea distinge trei tipuri de funcționare a numelui propriu, pe care le-am preluat încercând să le exemplificăm cu antroponime din sistemul actual de denominație în Dobrogea:

1. Interpretarea **denominativă** este bazată exclusiv pe sensul numelui propriu, utilizarea numelui neimplicând specificarea relației cu referentul. (Exemplu: *Nu cunosc pe nimeni care să-ți scrie astfel şi nu mă interesează acest al zecelea Bonifaciu ori al şaptelea Cicerone din viața ta.)*

2. Interpretarea **identificatorie** este fundamentată pe sensul numelui propriu şi pe o presupoziție existențială care priveşte referentul său. (Exemplu: *Acesta este Tiberiu, fostul soț al Liviei. Citeam din Ovidiu şi mă aflam alături de Horațiu, Properțiu.)*

3. Interpretarea **predicativă** este realizată atât prin sensul, cât şi prin conținutul numelui propriu. (Exemplu: *A cumpărat un Luchian ce-i înviora acum viața. "Creangă este Homer al nostru" (G. Ibrăileanu)*)

Pentru a sublinia proveniența, structura lexicală şi pentru a argumenta apartenența sa la domeniul semantic în care a fost menționat vom analiza pe rând fiecare antroponim înregistrat în lista numelor de botez laice frecvente în Dobrogea.

După modelul oferit de Hjelmslev, vom admite că unitățile semnificative minimale au cel mai adesea un conținut semantic complex, iar analiza lor în unități semantice mai simple poate fi bazată pe considerații strict lingvistice. "Hjelmslev, care numeşte *figură* orice element lingvistic care nu este nici semnificant nici semnificat, numeşte unitățile semantice minimale *figuri ale conținutului.* Lingviştii francezi vorbesc adesea, împreună cu Pottier şi Greimas, despre *seme*. Termenul englez cel mai

[8] Roşianu, *Numele*, 27.
[9] Gary - Prieur, *Grammaire, 39-40.*

BDD-A3632 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.90 (2026-11-13 15:01:14 UTC)

frecvent este *semantic feature (trăsătură semantică)."*[10] Studiul acestor unităţi este numit *analiza semică* sau *analiză componenţială*.

O astfel de analiză semică vom încerca pentru numele de botez laice întâlnite în onomastica românească din Dobrogea, ţinând cont de aria semantică a fiecărei figuri a conţinutului. Deoarece numele sunt cuprinse în dicţionare antroponimice, menţionăm la fiecare unitate analizată sursele bibliografice consultate, la acestea adăugându-se dicţionarele incluse în bibliografia din finalul studiului.

1. Nume de botez desemnând o particularitate fizică sau morală

Aglaia < adj. gr. *aglaos, s*, "strălucitor, minunat". (*DENB*, 17; *MEO*, 14, 29)

Agnes < adj. *(h)agnos, s*, "pur, curat, cast, sfânt"; împrumut modern. (*DENB*, 17; *MEO, 14, 29*)

Albul (-a) < adj. *alb*, "desemnând o particularitate fizică (tenul sau părul de culoare foarte deschisă, sau este o poreclă pentru persoanele cu tenul sau părul de culoare închisă)" (*DENB*, 18, *MEO*, 30, 66, 69)

Alfred < subst. germ. *alf, elf*, "spiriduş" şi subst. germ. *raed* "consiliu, sfat"; "este corelat cu engl. *Aelfred* (*aelf*, "spiriduş" şi *frithu*, "pace")". (*DENB*, 19)

Alice < derivat din vechiul fr. *Aalis* sau hipocoristic pentru *Adelheidis, Adelheida*, "noblețe" (*DENB*, 19; *MEO, 34*)

Alin(a) < hipocoristic de la vechi nume germanice cu radicalul *al*, "tot, întreg"; "*Alin* este corespondentul masculin românesc pentru *Alina*" (*DENB*, 19, *MEO*, 34)

Armand < subst. germ. *arm*, "braţ" şi germ. *mund*, "protecţie". (*DENB*, 25; *MEO, 48*)

Aspasia < adj. gr. *aspasios*, "primit". (*DENB*, 25; *MEO, 50*)

Aurora < lat. *aurora*, "zori"; "reproduce lat. *Aurora*, numele zeiţei dimineţii în mitologia romană." (*DENB*, 27, *MEO*, 54)

Bela < adj. fr. *beau, belle "*frumos, frumoasă"; împrumut recent din Apus. (*DENB*, 28)

Berenice < corespunde gr. *Berenike* sau *Pherenike*, "purtătoare" (*pherein* "a purta") "de victorie" (*nike* "victorie"); împrumut modern din literatură. (*DENB*, 29)

Bianca < adj. it. *bianco* "alb"; împrumut recent, echivalent pentru rom. *Alba*. (*DENB*, 29; *MEO, 66*)

Bonifaciu < adj. lat. *bonifatus* (un compus din adj. *bonus* "bun" şi subst. *fatum* "destin, soartă"). (*DENB*, 30; *MEO, 67, 208*)

Brigita < "Este un nume vechi, celtic, raportat la zeiţa Brigantia. Se consideră că numele zeiţei celte are semnificaţia "înaltă, măreaţă". (*DENB*, 30) Brigid este numele unei sfinte din Irlanda, iar "numele *Brig-* înseamnă vitejie sau putere". (*DS*, 98)

Casandra < reproduce gr. *Kassandra*, compus din subst. *anar, andras* "bărbat" şi adj. *kass* "distins, ales". (*DENB*, 32; *MEO, 31, 77*)

Cicerone < reproduce cognomenul lat. *Cicerone "*cu neg pe nas*"*. (*DENB*, 34)

[10] *DEŞL*, 346.

BDD-A3632 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.90 (2026-11-13 15:01:14 UTC)

Cincinat < reproduce lat. *Cincinn● tus* de la subst. *cincinnus* "buclă, cârlionț"; împrumut modern. (*DENB*, 34; *MEO, 84*)
Clara < adj. *clarus* "clar, ilustru, faimos"; împrumut modern. (*DENB*, 34; *MEO, 84*)
Clelia < vechiul gentilic roman *Cloelia*, de la vb. *clueo, cluere "*a avea nume, a se chema, a fi renumit"; împrumut apusean modern. (*DENB*, 34; *MEO, 86*)
Climena < adj. gr. *kl● menos* "glorios". (*DENB*, 35)
Consuela < subst. sp. *consuelo* "mângâiere, consolare"; împrumut apusean modern. (*DENB*, 36; *MEO, 76, 90, 210*)
Corina < derivat diminutival cu sufixul *-inna* de la gr. *kori* "fecioară"; ulterior a fost creat masc. *Corin*. (*DENB*, 36; *MEO, 91, 105*)
Dobrin(a) < derivat de la tema adj. sl. *dobr-* "bun". (*DENB*, 40; *MEO, 109*)
Erminia < adj. germ. irmin "mare, grandios, puternic". (*DENB*, 45; *MEO, 125*)
Ernest < nume de origine germanică, format de la subst. *arni* "bătălie". "Ernest semnifică azi *seriozitate, serios*, după subst. *Ernst* care are la bază vechiul *arni*". (*DENB*, 45; *MEO, 126*)
Ferdinand < "se recunosc elementele *ferithu* "pace" sau *frad* "inteligență" şi *nanths* "îndrăzneț" (*DENB*, 49); împrumut apusean modern. (*MEO, 245)*
Fulvia < adj. lat. *fulvus* "roşcat, blond-roşcat"; împrumut recent. (*DENB*, 51; *MEO, 143)*
Galaction < derivat adj. de la subst. gr. *g● la* "lapte". (*DENB*, 51)
Galateea < derivat adj. de la subst. gr. *g● la* "lapte", desemnând fie o trăsătură fizică, fie originea etnică, raportat la galatenii din Asia Mică. (*DENB*, 51)
Gioconda < este apropiat de adj. lat. *iucunda* "plăcută, fericită, norocoasă"; împrumut modern din italiană. (*DENB*, 54; *MEO, 152)*
Grațiela < derivat de la adj. lat. *gratus* "preferat, plăcut"; împrumut apusean modern; formele *Grația(na)*, masc. *Grațian* sunt mai puțin frecvente. (*DENB*, 55; *MEO, 48, 154)*
Hariclea < "reproduce gr. *Charikleia*, un compus cu semnificația inițială "bucurie adusă de glorie", semnificația actuală a numelui fiind "renumită prin grație" (*DENB*, 56; *MEO, 158*)
Iolanda < împrumut recent din onomastica apuseană, "formă contrasă de la vechi compuse germanice cu elementul secundar *-lind* "scut". Primul element, *yo-*, ar corespunde vechiului nordic *Jodh* "copil" sau radicalului *Idis-* "femeie" (*DENB*, 60; *MEO, 172*)
Linda < hipocoristic de la compusele germanice cu elementul secundar *linda* "scut fabricat din lemn de tei", dar poate fi explicat şi prin adj. germ. *lindi* "dulce, plăcut, agreabil"; împrumut recent. (*DENB*, 65; *MEO, 191*)
Liviu(a) < este apropiat de vb. lat. *livere* "a fi livid"; împrumut datorat Şcolii Ardelene în secolul al XIX-lea. (*DENB*, 65; *MEO, 192*)

BDD-A3632 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.90 (2026-11-13 15:01:14 UTC)

Lucia(n) < derivat de la vb. lat. *lucio, lucere* " a face lumină". (*DENB*, 66; *MEO, 193*)
Ludmila < compus slav din subst. sl. *liud* "oameni" şi adj. *mil-* "drag, plăcut", desemnând pe "cea dragă din popor"; împrumut din onomastica rusă. (*DENB*, 66; *MEO, 194*)
Mirabela < compus modern pe baza vb. lat. *mirari* "a se minuna" şi a adj. fr. *beau, belle* "frumos, frumoasă"; împrumut apusean modern. (*DENB*, 73; *MEO*, 213)
Mircea < este un hipocoristic format cu sufixul *-ce* de la radicalul slav *mir-* "pace", "lume". (*DENB*, 73; *MEO, 113, 212*)
Mirela < nume creat pe baza vb. lat. *mirari* "a se minuna", cu semnificaţia "minunata"; derivatul italian *Mirella* este corespunzător adj. lat. *mirus, -a, um* "minunat". (*DENB*, 73; *MEO, 213*)
Mândra < creaţie românească pe baza adj. sau subst. rom. *mândră* (*DENB*, 74; *MEO, 214*)
Penelopa < nume de proveniență antică greacă semnificând "albă, strălucitoare". (*DENB*, 80; *MEO, 232*)
Ramona < este la origine un vechi nume germanic, *Raginmund*, compus din elementele *ragin "*puternic*" şi munds "*protecţie, apărare"; împrumut recent. (*DENB*, 82; *MEO, 241*)
Reveca (Rebeca) < *"*nume augural de origine ebraică, continuă numele pers. biblic *Rebekka*, format de la subst. *rivqa*, de origine incertă, semnificând probabil "splendoare" (*DENB*, 83)
Robert(a) < compus din elementele germ. *hroth-* "faimă" şi *berth* "strălucitor, ilustru, celebru"; împrumut modern. (*DENB*, 83; *MEO, 194, 243*)
Roland < compus din elementele germ. *hroth-* "faimă" şi *-land* "îndrăzneţ, curajos"; împrumut modern. (*DENB*, 83; *MEO, 243*)
Roxana < nume de origine persană, corespunzător numelui pers *Roxane* "strălucitoarea". (*DENB*, 84; *MEO*, 249)
Sever(in) < derivat cu sufixul lat. *-inus* de la adj. lat. *severus* "sever". (*DENB*, 85; *MEO, 253*)
Smaranda < derivat de la subst. gr. *smo ragdos* "strălucire". (*DENB*, 86; *MEO, 126, 258*)
Sterian(a) < derivat de la adj. gr. *stereo s* "solid". (*DENB*, 87; *MEO, 261*)
Svetlana < derivat de la radicalul slav *svtl-* "lumină"; împrumut din onomastica rusă. (*DENB*, 87; *MEO, 263*)
Virginia < derivat de la subst. lat. *virgo, virginis* "fecioară"; împrumut modern. (*DENB*, 94; *MEO, 288*)
Viviana < creaţie modernă de la vb. lat. *vivo, vivere* "a trăi". (*DENB*, 94; *MEO, 289*)

BDD-A3632 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.90 (2026-11-13 15:01:14 UTC)

Vlad, Vladimir < nume de origine slavă, compus de la radicalul sl. *vlad-* "putere", frecvent şi în alte compuse, şi *mir* "pace" sau "lume". (*DENB*, 95; *MEO, 113, 240, 290*)

2. Rangul sau poziția socială

Adela < subst. germ. *adal* "nobil"; împrumut modern. (*DENB*, 16; *MEO, 24, 34*)

Adelaida < derivat de la subst. germ *adal* "nobil" cu suf. subst. germ. *-heit*, semnificând "noblețe"; împrumut modern. (*DENB*, 16; *MEO, 24, 33*)

Barbu < prezintă fem. *Barbara*, ce reproduce cognomenul lat. *Barbara*, corespunzător subst. lat. *barbarus* "străin". (*DENB*, 28; *MEO, 57*)

Carol(ina) < subst. germ. *Karl* "om liber, om din popor"; împrumut modern. (*DENB*, 32; *MEO, 77)*

Cazimir < compus slav de la radicalul vb. *kazi-* "a porunci, a spune" şi *mir* "lume", "pace". (*DENB*, 33, *MEO, 79, 212)*

Despina < subst. gr. *despoina* "stăpână, doamnă", pronunțat în greaca modernă *dǒ spina*. (*DENB*, 39; *MEO, 83, 106)*

Demostene < compus grecesc din subst. *dǒ mos* "popor" şi *sthǒ nos* "forță, putere". (*DENB*, 39; *MEO, 105*)

Ed(it)a < nume de origine anglo-saxonă, compus din *ead* "bogat, fericit" şi *-gydh "*luptă"; împrumut apusean recent. (*DENB*, 43; *MEO, 117*)

Edmond < nume de origine anglo-saxonă, compus din *ead* "bogat, fericit" şi *-mund "*protecție; apărător"; împrumut apusean recent. (*DENB*, 43; *MEO, 117*)

Eduard < nume de origine anglo-saxonă, compus din *ead* "bogat, fericit" şi *-ward* "apărător"; împrumut apusean recent. (*DENB*, 43; *MEO, 118*)

Elvira < compus de origine vizigotă din elementele *el, hil* "rasă" şi *gwir* "adevărat, pur"; împrumut apusean modern. (*DENB*, 45; *MEO, 122*)

Flaminia < "corespunde gent. lat. *Flaminius*, un derivat adj. de la *flamen*, subst. care desemna o funcție sacerdotală la romani; împrumut apusean modern pe cale cultă." (*DENB*, 50; *MEO, 137*)

Gaspar < se apropie de iranicul *gazbar* "vistier". (*DENB*, 52; *MEO, 57, 145*)

Gaston < este apropiat de subst. germ. *Gastiz* "străin, oaspete"; împrumut modern din franceză. (*DENB*, 52; *MEO, 146*)

Genoveva < compus de origine germ., cu semnificația "femeie de neam ales"; împrumut apusean modern. (*DENB*, 52; *MEO, 146*)

Hector < împrumut apusean modern pe cale cultă, nume afectiv grecesc, interpretat prin "stăpânitor, apărător, păstrător". (*DENB*, 56; *MEO, 159*)

Henric < *"*nume cu semnificație simbolică, implicând o predestinare pentru conducere, corespunde germ. *Heinrich*, un compus al cărui element secundar este *-rich* "bogat, puternic". Primul termen este apropiat de *haim-* "casă, țară"; împrumut modern pe cale cultă."(*DENB*, 56; *MEO, 159*)

BDD-A3632 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.90 (2026-11-13 15:01:14 UTC)

Isolda < compus germ din elementele *isan* "fier" şi *waltan* "a conduce, a cârmui"; împrumut modern. (*DENB*, 62; *MEO, 180*)
Lucreția < derivat de la subst. lat. *lucrator* "cel care câştigă". (*DENB*, 66; *MEO, 194)*
Ludovic < compus germ. din elementele *hlod-* "glorie, glorios"şi *-vig* "bătălie"; influență latino-catolică în Transilvania. Frecventă este forma de fem. *Luiza*, împrumut apusean modern. (*DENB*, 67; *MEO, 88, 194*)
Luigi < echivalent cu *Ludovic*, preluat din onomastica italiană în sec. XX. (*DENB*, 67; *MEO, 195*)
Patricia < subst. lat. *patricius*, care desemna un aristocrat cu drepturi politice; derivat de la subst. lat. *pater* "tată", senatorii erau numiți "*patres*"; împrumut modern. (*DENB*, 80; *MEO, 231*)
Şerban < subst. rom. *şerb* "țăran legat de pământul moşierului". (*DENB*, 89; *MEO, 263)*
Vera < nume devoțional de origine slavă, cu semnificația "credință", sau derivat de la adj. lat. *verus* "adevărat". (*DENB*, 94; *MEO, 283)*
Veturia < reproduce numele gentilic roman *Vet● ria*, dela adj. lat. *vetus, veteris* "bătrân"; împrumut modern. (*DENB*, 95; *MEO, 285*)
Voicu, Voica < nume de origine slavă, derivat de la tema onomastică *Voi-*, de la subst. *voi* "luptător". (*DENB*, 95; *MEO, 291)*

3. Poziția în familie

Maxim(a) < cognomenul lat. *Maximus*, format de la adj. lat. *maximus*, superlativul pentru adj. *magnus* "mare". (*DENB*, 71; *MEO, 208)*
Octavia(n) < reproduce numele lat. *Octavius*, format de la numeralul *octo* "opt", desemnând ordinea naşterii purtătorului; împrumut sub influența Şcolii Ardelene. (*DENB*, 77; *MEO, 221)*
Septimiu < nume afectiv de la numeralul ordinal lat. *septimus* "al şaptelea"; împrumut modern. (*DENB*, 85; *MEO, 252)*
Sextil < nume afectiv lat. desemnând ordinea naşterii de la numeralul lat. "al şaselea"; împrumut modern. (*DENB*, 85)

4. Originea etnică ori locală

Anatol < semnifică "om de la răsărit", de la subst. gr. *anatol* "răsărit, orient"; împrumut apusean recent. (*DENB*, 21; *MEO, 38*)
Coriolan < derivat cu sufixul *-anus* de la toponimul *Coriolis*; împrumut modern. (*DENB*, 36; *MEO, 91, 285*)
Cynthia [sintia] < derivat de la toponimul gr. *Kynthos*, un munte din insula Delos. (*DENB*, 38; *MEO, 91, 98, 105*)
Dacian(a) < derivat de la toponimul *Dacia*, creație modernă. (*DENB*, 38)
Delia < este un epitet gr. *Del● os, Del● a* de la toponimul *Delos*; împrumut apusean modern. (*DENB*, 39; *MEO, 91, 105*)

BDD-A3632 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.90 (2026-11-13 15:01:14 UTC)

Doria(n) < derivat adj. de la toponimul *Dorida*, antica regiune a Eladei; împrumut apusean modern. (*DENB*, 41)
Francisc(a) < adj. lat. *franciscus*, "franc, relativ la franci"; împrumut modern pe cale cultă. (*DENB*, 51; *MEO, 142*)
Genova < reproduce toponimul *Genova*; împrumut apusean modern. (*DENB*, 52)
Ligia < nume etnic, desemnând locuitorii din *Licia*, formă dialectală italiană pentru numele fem. *Licia*; împrumut apusean recent. (*DENB*, 65; *MEO, 191*)
Persida < nume etnic de origine greacă, format cu sufixul *-id* de la gr. *Pers● s* "persan, Persia". (*DENB*, 80; *MEO, 234*)
Remus < "vechi nume etnic cu valoare mitologică, este considerat de majoritatea lingviştilor o variantă fonetică pentru *Romulus*, numele pers. lat. fiind sinonim cu *Romanus* "roman, originar din Roma"; împrumut modern pe cale cultă." (*DENB*, 82; *MEO, 242, 246*)
Romeo < corespunde subst. gr. *romeos* "roman, originar din Roma"; împrumut apusean modern pe cale cultă. (*DENB*, 83; *MEO, 246*)
Sabrina < "nume etnic de origine ebraică, format pe baza cuv. ebr. *sabra*, ce indică evreii născuți în Israel"; împrumut apusean contemporan. (*DENB*, 84)
Tiberiu < este raportat la *Tiberius*, "care aparține Tibrului, relativ la Tibru". (*DENB*, 91; *MEO, 271*)
Velicu < nume etnic de origine slavă, indică proveniența din insula adriatică *Veglia*. (*DENB*, 94)

5. Funcții, meserii, îndeletniciri

Camil < reproduce un vechi cognomen latin *C● millus* de la subst. lat. *camillus* ce desemna pe tinerii care îl asistau la sacrificii pe preotul lui Jupiter. (*DENB*, 31; *MEO, 73, 78)*
Flaminia <reproduce lat. *Flaminius* derivat adj. de la subst. lat. *flamen*, care desemna o funcție sacerdotală la romani. (*DENB*, 50; *MEO, 137)*
Faur < de la subst. lat. *faur* "fierar"; frecvent ca nume de familie în prezent. (*DENB*, 48; *MEO, 132)*
Valter < compus din elementele germ. *wald* "cap, conducător" şi *harja* "armată"; împrumut modern din Occident. (*DENB, 93)*

6. Regnul vegetal, mineral ori animal ca element de comparație:

"E uneori foarte enigmatică evoluția semantică a unor nume provenite de la nume de arbori şi plante. Cu simțul său intuitiv, poporul, care trăieşte în mijlocul naturii, caută să pătrundă tainele acesteia, încearcă mereu să cunoască proprietățile lucrurilor care-l înconjoară."[11]
Acvilina < subst. comun lat. *aquila* "vultur". (*DENB*, 16; *MEO*, 23)
Adolf < compus din elementele germ *adal* "nobil" şi *wulf* "lup". (*DENB*, 16)

[11] Paşca, *Nume*, 105.

BDD-A3632 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.90 (2026-11-13 15:01:14 UTC)

Anton < etimologia populară apropie gr. *Antonios* de subst. gr. *● ntos* "floare". (*DENB*, 22; *MEO*, 42)
Arabela < variantă pentru *Arbella*, compus din lat. *arbor* "arbore" şi *bel* "frumos"; împrumut apusean modern. (*DENB*, 23; *MEO*, 44)
Argentina < împrumut recent, corespunzător lat. *argentum* "argint". (*DENB*, 24; *MEO*, 46)
Artur < corespunde unui vechi nume breton *Arthur*, de la gal. *arth* "urs"; împrumut recent din Occident. (*DENB*, 25; *MEO*, 50)
Bernard(a) < compus germ. de la *bero* "urs" şi *-hard* "tare, puternic"; împrumut modern. (*DENB*, 29; *MEO*, 65)
Bujor < creație românească de la numele de floare *bujor*. (*DENB*, 30; *MEO*, 70)
Camelia < subst. *camelia*, plantă ornamentală; împrumut modern. (*DENB*, 31; *MEO*, 74, 125)
Coralia < subst. *coral* "mărgean"; împrumut modern. (*DENB*, 36; *MEO*, 90)
Corvin < derivat de la lat. *corvus* "corb". (*DENB*, 36; *MEO*, 92, 280)
Crina < creație românească de la subst. *crin*, gr. *krinon*. (*DENB*, 37; *MEO*, 95)
Dafina < numele arbustului *dafin*, gr. *d● phin*; împrumut modern. (*DENB*, 38; *MEO*, 99)
D● lia < creație recentă de la numele florii *Dahlia vaniabilis*. (*DENB*, 38; *MEO*, 99)
Diamantina < derivat de la subst. *diamant*; creație apuseană recentă. (*DENB*, 40)
Esmeralda < nume spaniol de la subst. *esmeralda* "smarald"; împrumut recent. (*DENB*, 46)
Fabian(a), Fabiola < împrumuturi moderne din onomastica apuseană, derivate de la subst. *faba* "bob". (*DENB*, 48; *MEO*, 132)
Filomela < compus din elementele gr. *phil-* "iubitor" şi *melos* "cântec", corespunzător subst. *filomelă* "privighetoare". (*DENB*, 50; *MEO*, 135)
Garoafa < derivatul diminutival *Garofița*, creații rom. de la subst. *garoafă*. (*DENB*, 52; *MEO*, 145)
Gema < de la subst. lat. *gemma* "piatră prețioasă"; împrumut recent. (*DENB*, 52)
Gențiana < de la numele plantei *Gentiana Lutea* "ghințară galbenă". (*DENB*, 53)
Hortensia < adj. lat *hortensis* "de grădină", derivat da la subst. *hortus* "grădină"; împrumut apusean modern. (*DENB*, 57; *MEO*, 163)
Ivona < împrumut modern, nume de proveniență franceză, derivat de la subst. germ. *iwa, Eibe* "tisă", nume de arbore. (*DENB*, 62; *MEO*, 183)
Lăcrămioara < creație românească de la numele plantei *lăcrămioară*, derivat diminutival de la subst. *lacrimă*. (*DENB*, 64; *MEO*, 69, 95, 187)
Leonard < compus germ. din elementele *leo, lewo* "leu" şi *-hard* "tare, puternic"; împrumut apusean modern. (*DENB*, 64; *MEO*, *189*)

BDD-A3632 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.90 (2026-11-13 15:01:14 UTC)

Margareta < etimologia populară îl apropie de subst. *margaretă*, numele unei flori; din lat. *margarita* "perlă". (*DENB*, 69; *MEO*, 95)
Mălin(a) < etimologia populară îl apropie de numele unui arbust, subst. rom. *mălin*, este considerat creație românească. (*DENB*, 71; *MEO*, 208)
Melisa < derivat de la subst. gr. *m● lissa* "albină". (*DENB*, 72)
Olivia < împrumut modern, creație pe baza subst. lat. *oliva* "măslin". (*DENB*, 77; *MEO*, 223)
Petronela < derivat de la numele lat. *Petr● nius*, format pe baza subst. *petro* "berbec, batal"; împrumut modern pe cale cultă. (*DENB*, 80; *MEO*, 118, 234)
Rafira < vechiul ebr. *Rahel*, cu sensul de "oaie". (*DENB*, 82; *MEO*, 240)
Roza, Rozina < creație pe baza subst. lat. *rosa* "trandafir"; împrumut modern. (*DENB*, 83; *MEO*, 247)
Tamara < nume de origine ebr. de la subst. *tamar* "palmier"; împrumut modern din onomastica rusă. (*DENB*, 89; *MEO*, 266)
Violeta < derivat de la subst. lat. *viola* "viorea"; împrumut modern pe cale cultă. (*DENB*, *94*, *MEO*, 95, 287)
Viorica, Viorel(a) < creație românească de la subst. comun *viorea, viorică*. (*DENB*, 94; *MEO*, 287, 288)
Zamfir(a) < creație românească de la subst. *zamfir, samfir*, forme vechi pentru *safir*. (*DENB*, 96; *MEO*, 238, 240, 293)

7. Momentul naşterii copilului

Augustin(a) < derivat de la adj. lat. *augustus* "cel care trezeşte viața"; se apropie de numele rom. al lunii *august*, prin etimologie populară, denumind pe cei născuți în această perioadă a anului. (*DENB*, 26; *MEO*, 51, 205)
Anesti < nume devoțional de la formula gr. *Christ● s an● sti* "Hristos a înviat"; desemnează pe cei născuți de Sfintele Paşte; au fost create formele de masc. *Anestin, Nestian*. (*DENB*, 21)
Dan(a) < hipocoristice româneşti pentru numele compuse cu subst. slav *dan "*zi". (*DENB*, 38; *MEO*, 101, 113)
Iulia < reproduce numele gentilic roman *Iulius*, fem. *Iulia*; etimologia populară îl apropie de subst. rom. *Iulie*, fiind frecvent la cei născuți în această lună. (*DENB*, 62; *MEO*, 181, 190, 205)
Lucia < poate fi explicat prin vb. lat. *lucio, lucere* "a face lumină" sau prin subst. *lux, lumen* "lumină", deşi pare a fi o etimologie populară, desemnează pe cei născuți în zorii zilei. (*DENB*, 66; *MEO*, 193)
Nedelea < corespunde subst. sl. *nedelea* "duminică"; este prezent astăzi mai mult ca nume de familie decât ca nume de botez. (*DENB*, 75)
Ozana < nume de origine franceză, de la fr. *dimanche d`ousanne* "Duminica Floriilor". (*DENB*, 78; *MEO*, 225)

BDD-A3632 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.90 (2026-11-13 15:01:14 UTC)

Paraschiva < nume de origine greacă de la subst. gr. *paraskevi* "vineri". (*DENB*, 79;*MEO*, 229, 283)

8. Sentimentele sau atitudinea părinților față de noul născut

Amedeu, Amedeia < compus de la vb. lat. *amare* "a iubi" şi *Deus* "Dumnezeu"; împrumut recent. (*DENB*, 20; *MEO*, 35)

Aminta < reproduce vechiul nume etrusc *Aminth*, corespondent pentru *Amor* din mitologia romană; împrumut recent. (*DENB*, 20; *MEO*, 36)

Bucur(a) < creație a onomasticii româneşti, de la vb. *a (se) bucura*. (*DENB*, 30; *MEO*, 67, 69)

Calipso < de la vb. gr. Kal• ptein "a ascunde", semnificând "cea ascunsă". (*DENB*, 31; *MEO*, 73)

Carina < derivat de la radicalul lat. Car- "drag"; împrumut recent. (*DENB*, 31; *MEO*, 75)

Celest(a) < adj. lat. *caelestis* "ceresc"; împrumut modern. (*DENB*, 33; *MEO*, 80)

Dragoş < derivat de la tema onomastică slavă *drag-* "drag, iubit". (*DENB*, 42; *MEO*, 113)

Evelina < împrumut apusean recent, adaptare pentru engl. *Evelyn*, corespunzător gr. *Avelin*, format cu radicalul *avi* "dorință" sau "mulțumire". (*DENB*, 48; *MEO*, 130)

Felicia < derivat de la adj. lat. *felix, felicis* "fericit". (*DENB*, 49; *MEO*, 133, 190)

Gloria < subst. lat. *gloria* "glorie, mărire, onoare"; împrumut modern. (*DENB*, 54; *MEO*, 154)

Letiția < subst. lat. *laetitia* "bucurie, veselie". (*DENB*, 64; *MEO*, 190)

Nadia, Nadin(a) < este o abreviere de la subst. rus. *nadezhda* "speranță"; împrumut recent din onomastica rusă. (*DENB*, 75)

Rada, Radu < hipocoristic de la numele compuse cu elementul slav *rad-* "bucuros" s-a impus ca nume de botez. (*DENB*, 83; *MEO*, 18, 239)

Raluca < derivat pe baza temei onomastice *ral-* , din gr. *Ralle*, hipocoristic pentru numele *Herakleios*, compus din elementele *Hera* şi *kleos* "glorie". (*DENB*, 83; *MEO*, 241)

9. Descendența istorică sau rezonanța războinică

Amalia < corespunzător vechiului germ. *Amalaberga*, "apărător al Amalilor"; împrumut modern din Occident. (*DENB*, 19; *MEO*, 34, 123)

Matilda < nume compus de origine germanică, germ. *Macht* "putere, forță" sau *math* "onoare" şi *-hildis* "luptă". (*DENB*, 70; *MEO*, 88, 161, 207)

10. Substantive comune, apelative sau expresii de inspirație religioasă

Angelo, Angela < împrumut modern, variante apusene pentru lat. *Angelus* "înger, sol al divinității". (*DENB*, 21; *MEO*, 40, 41)

Ariel < simbol al forțelor naturii, numele este la origine un nume teoforic ebraic cu semnificația "darul lui Dumnezeu". (*DENB*, 24)

BDD-A3632 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.90 (2026-11-13 15:01:14 UTC)

Bogdan(a) < vechi nume slav, compus din elementele *bog* "Dumnezeu" şi *dan* "dăruit", semnificația numelui fiind "dăruit de Dumnezeu". (*DENB*, 30; *MEO*, 66, 101)
Dorin(a) < nume augural ce corespunde gr. *d● ro* "dar(ul lui Dumnezeu)". (*DENB*, 41; *MEO*, 277)
Gustav < nume de origine nordică, compus din elementele *Gor* "divinitate" şi *stafr* "ciomag, baston", cu semnificația "ajutorul lui Dumnezeu". (*DENB*, 55)
Hanibal < nume de origine feniciană, compus din *Hann-I-Baal*, cu semnificația "darul lui Baal". (*DENB*, 56; *MEO*, 57)
Isabela < împrumut apusean modern, forma iberică a ebr. *Elisheba*, compus cu semnificația "Dumnezeu este perfecțiunea". (*DENB*, 61; *MEO*, 122)
Liliana < este la origine un hipocoristic pentru *Elisabeth (Elisabeta*). Prin etimologie populară este apropiat de rom. *liliac* sau *crin* (lat. *lilium*). (*DENB*, 65; *MEO*, 191)
Panait < corespunde gr. *Panagi● tes*, din subst. gr. *panagi● tes* "sfințenie". (*DENB*, 79; *MEO*, 228)
Răzvan < nume de proveniență slavă, cu semnificația "rebotezat". (*DENB*, 82; *MEO*, 241)

11. Substantive comune, apelative din diferite arii semantice

Doina < creație românească de la subst. *doină*. (*DENB*, 41; *MEO*, 110)
Duiliu < corespunde gentilicului *Duillius*, de la subst. lat. *duellum* "război". (*DENB*, 42; *MEO*, 114)
Gisela < nume de origine germanică de la subst. *gisel* "săgeată". (*DENB*, 55; *MEO*, 152)
Horea, Horia < creație românească de la vb. *a hori*, subst. *horă*. (*DENB*, 57; *MEO*, 162)
Irina < reproduce numele gr. *Eir● n●* "pace". (*DENB*, 61; *MEO*, 179, 260)
Luminița < creație românească, diminutiv de la subst. *lumină*. (*DENB*, 67; *MEO*, 195)
Miron < corespunde subst. gr. m● ron "ulei parfumat". (*DENB*, 74; *MEO*, 213)
Ofelia < corespunde numelui gr. *Ophellia*, derivat de la tema *ophe●* - "folos, câştig"; împrumut modern. (*DENB*, 77; *MEO*, 221)
Otilia < împrumut apusean modern, nume germanic, derivat de la tema *Ot-* sau *Od-*, apropiat de *auda* "avere, bogăție". (*DENB*, 78; *MEO*, 225)
Sânziana < creație a onomasticii româneşti de la subst. *sânziană*. (*DENB*, 87; *MEO*, 174)
Sorin(a) < creație românească de la subst. *soare*. (*DENB*, 87; *MEO*, 260)
Sorana < derivat de la vechiul nume rom. *Sora*, de la subst. rom. *soră*. (*DENB*, 87; *MEO*, 260)
Vadim < nume de origine rusă, derivat de la vb. *vaditi* "a disputa, a calomnia"; împrumut modern din onomastica rusă. (*DENB*, 93).

BDD-A3632 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.90 (2026-11-13 15:01:14 UTC)

Încercarea de a adapta analiza componenţială la specificul numelor proprii îi aparţine lingvistului danez H.G. Sorensen, al cărui studiu ne-a oferit un model. Considerat semn lingvistic, numele propriu are un sens, deci o semnificaţie, dar nu denotă. Structura semantică a numelor de botez include funcţiile de identificare şi de individualizare, sensul acestora fiind echivalent cu cel al numelor comune însoţite de un determinant. Sorensen susţine teza că numele proprii sunt nume individuale, însă teoria sa este greu de susţinut în cazul numelor de botez care au fost transformate în nume de familie, cu funcţia de a identifica mai mulţi indivizi. (Exemplu: *Miron acceptă situaţia*. vs. *Familia Miron are probleme*.) Sistemul numelor de botez prezintă aceeaşi formulă semantică valabilă în cazul oricărui nume propriu, la care se adaugă pentru fiecare unitate câte o trăsătură distinctivă.

"Formula semantică generală a numelui propriu (indiferent de subsistemul în care se integrează) este: acel x (x = persoană, loc, animal, firmă etc.) care … (urmează o atributivă de identificare, ce enumeră caracteristicile necesare şi suficiente pentru individualizarea lui x)." [12]

Numele de botez menţionate în studiul nostru constituie un domeniu ale cărui unităţi au în comun o trăsătură distinctivă ("acela / aceea"), categoria morfologică ("substantiv"), relaţia logico - sintactică (persoană) + "care…".

Această informaţie semantică devine ambiguă în cazul hipocoristicelor la care opoziţia masculin / feminin devine incertă. În acest caz este necesar un determinant adjectival. (Exemplu: *Despre acel Nory îmi amintisem*. vs. *Vorbisem despre acea Nory*.)

Formativele de tipul numelor de botez au următoarele trăsături:
+Animat; +Uman; - Pluralitate; +Sex; ±Masculin; ±Feminin.

Structura lexicală a numelor de botez laice subliniază faptul că "modelul în cercetările onomastice este subordonat noţiunii de structură (…). În domeniul onomasticii, este deosebit de important de stabilit dacă baza unui derivat este un onim (antroponim sau toponim) sau un apelativ. În funcţie de formant, modelele derivaţionale pot fi clasificate în active şi pasive. Modelele active sunt, indiferent de originea formantului, adaptate la structura limbii în discuţie, cele pasive sunt periferice, existând în afara sistemului lingvistic dintr-un anumit teritoriu."[13] Numele de botez sunt clasificate în funcţie de criteriul lexical astfel, în opinia lui Christian Ionescu: "Din punct de vedere al structurii lexicale, numele sunt la origine simple, compuse ori frazeologice."[14] Cele simple sunt monotematice, fiind şi cele mai frecvente; cele compuse sunt bitematice, având în componenţă două cuvinte aflate în raport de determinare; cele frazeologice au o structură complexă.

[12] Toma, *Formula*, 108.
[13] *DTRO*, 45.
[14] Ionescu, *MEO*, 13.

BDD-A3632 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.90 (2026-11-13 15:01:14 UTC)

Rădăcina antroponimică, adică radicalul, poate fi identică cu numele primar sau, în alte cazuri, ea reprezintă o parte a acestuia. În derivatele antroponimice diminutivale radicalul suferă în general alternanţe fonetice ca o consecinţă a mutării accentului pe sufix. Asemenea rădăcini sunt, practic, identice cu numele primar. În alte cazuri detaşarea sufixului pune în evidenţă rădăcinile antroponimice ale antroponimelor primare. "Dintr-un radical antroponimic se dezvoltă derivatele care alcătuiesc familia numelui primar."[15] Se constată că numele de botez laice au o putere derivativă mai mică decât a celor calendaristice, fiind compatibile cu un număr mai mic de sufixe, dintre care cele mai multe sunt diminutivale. Variantele pe care le prezintă fiecare antroponim standard constituie obiectul unui alt studiu.

Analiza lexicală a numelor de botez laice menţionate scoate în evidenţă următoarele structuri:

a. simple (monotematice):
- adjectiv (+ sufix / desinenţă): *Aglaia, Agnes, Albul, Aspasia, Bela, Dobrin*
- substantiv (+ sufix / desinenţă): *Alice, Aurora, Cincinat, Consuela, Corina*
- verb (+ sufix / desinenţă): *Clelia, Liviu*
b. compuse (bitematice):
- substantiv + substantiv (+sufix / desinenţă): *Alfred, Armand, Vladimir*
- adjectiv + substantiv (+sufix / desinenţă): *Bonifaciu, Casandra*
- substantiv + adjectiv (+sufix / desinenţă): *Ludmila*
- verb + substantiv (+sufix / desinenţă): *Berenice, Cazimir*
c. frazeologice (+sufix / desinenţă): *Cicerone, Genoveva, Anesti, Isabela etc.*

În final putem afirma că structura lexico-semantică a numelor de botez laice constituie un subiect de studiu deosebit de interesant deoarece sistemul antroponimic îşi măreşte permanent inventarul de nume, adăugând şi adaptând nume străine împrumutate ca urmare a dorinţei părinţilor de a-şi denumi copiii cu nume de actori, sportivi sau diferite personaje de film.

În lista numelor de botez laice înregistrate în onomastica românească au pătruns şi s-au adaptat sistemului nostru de denominaţie diferite nume de botez străine al căror radical (etimon) se încadrează în diverse arii semantice. Creaţiile româneşti nu sunt foarte numeroase, majoritatea având la bază un apelativ. Tendinţele pe care le constatăm la sistemul românesc de denominaţie se datorează mai multor factori extralingvistici, dintre care moda este cea care se impune. Prenumele dublu este format în majoritatea cazurilor dintr-un nume calendaristic şi unul laic. Acesta din urmă are rolul de a desemna "unicitatea" copilului, fiind cel care denotă. Dacă numele calendaristic este ales de naşi, cel laic este de obicei ales de părinţi. Ca urmare a frecvenţei deosebite a unor nume de botez calendaristice, numele laice au valoare de individualizare şi uneori se substituie o valoare de determinant atributiv.

[15] Oancă, *Nume*, 46.

BDD-A3632 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.90 (2026-11-13 15:01:14 UTC)

Structura lexicală pune în evidență radicalul, la care se pot adăuga sufixe, alături de desinențele pentru gen. Baza numelor de botez laice poate fi un substantiv, adjectiv sau verb, ce poate apărea singur pentru numele monotematice sau combinate în cazul numelor bitematice sau care pornesc de la o expresie frazeologică.

BIBLIOGRAFIE SI ABREVIERI

Anca Andrei-Fanea, *Semantica numelor proprii, încercare de clasificare structurală a numelor proprii,* Analele Universității Ovidius, IV, 1993.
Bolocan, Inventar: Gheorghe Bolocan, *Prenumele actuale – inventar şi repartiție teritorială*, SCO, Craiova, 1999, nr. 4, 369-411.
N. Chomsky: *Aspects de la th• orie syntaxique*, Paris, 1971.
DOR : N. A. Constantinescu *Dicționar onomastic românesc*, Bucureşti, 1963.
Latinismul: Al. Cristureanu *Latinismul reflectat în numele de familie ale românilor*, în *Lucrări ştiințifice: Filologie*, revistă a Institutului Pedagogic din Oradea, 1971, 27-32.
Cristureanu, Opiniile: Al. Cristureanu *Opiniile lui Atanasie Marinescu şi George Barițiu referitoare la prezența prenumelor latineşti livreşti în antroponimia românească*, SCO, Craiova, 1999.
DEŞL: Ducrot, Oswald, Schaeffer, Jean-Marie: *Dicționar enciclopedic al ştiințelor limbajului*, Bucureşti, 1996.
DEX: *Dicționar explicativ al limbii române*, Bucureşti, 1975.
DLRM: *Dicționarul limbii române moderne*, Bucureşti, 1958.
DS: Farmer, David Hugh: *Dicționar al Sfinților, Oxford*, traducere de Mihai C. Udma şi Elena Burlacu, Bucureşti, 1999.
DTR: Dicționarul toponimic al României. Oltenia, vol. 1, Craiova, 1993.
Viorica Florea, *Despre înțelesul numelor proprii*, în CL, XVII, 1972, nr. 1, 169 – 177.
A.H. Gardiner, *The Theory of Proper Names*, Londra, 1954.
M. N. Gary-Prieur, *Grammaire du nom propre*, Paris, 1994.
Giurescu, *IR*: C. Giurescu, Dinu C. Giurescu, *Istoria românilor* I, Bucureşti, 1975.
Goicu, *Termeni*: Simona Goicu *Termeni creştini de origine latină în onomastica românească: sânt "sfânt"*, SCO, Craiova, 1999.
Graur, NP: Al. Graur *Nume de persoane*, Bucureşti, 1965.
L.Hjelmslev: *Omkring Spragteeoriens Goundlaeggelse*, Copenhaga, 1943; trad. rom., 1967, cap. 14.
Ionescu, *MEO*: Christian Ionescu *Mică enciclopedie onomastică*, Bucureşti, 1975.
Christian Ionescu: *Sistemul antroponimic românesc în secolul al XIV-lea şi al XV-lea*, SCL, XXI, 1980, nr. 3, 243-252.
Christian Ionescu, *Observații asupra sistemului antroponimic românesc*, LR, XXV, 1976, nr. 5, 519-528.
Ionescu, *Antroponimia*: Christian Ionescu *Antroponimia românească*, teză de doctorat, Bucureşti, 1979.
Emil Ionescu, *Manual de lingvistică generală*, Bucureşti, 1992, 224 – 227.
Iordan, *DNFR:* Iorgu Iordan *Dicționar al numelor de familie românești*, Bucureşti, 1983.

BDD-A3632 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.90 (2026-11-13 15:01:14 UTC)

Iordan, *Influența:* Iorgu Iordan *Influența modei asupra numelor de persoane*, LR, XXVII, 1979, nr. 1, 41-49.
Liliana Lazia, *Antroponimie dobrogeană – considerații diacronice,* Constanța, 2002.
Mihaela Miron Fulea, *Teorii actuale despre numele proprii de persoană,* în Actele Colocviului Catedrei de limba română a Universității din București, 2002.
Oancă, *Nume:* Teodor Oancă *Nume standard şi variante antroponimice. Probleme de terminologie,* SCO, II, 1996, nr. 2, 45-52.
Teodor Oancă, *Probleme controversate în cercetarea onomastică românească*, Craiova, 1996.
Teodor Oancă, *Tendințe noi în antroponimia românească. Schimbări de nume,* SCO, I, nr. 1, 1995, 7-25.
Pașca, *Nume:* Ștefan Pașca *Nume de persoane şi nume de animale în Țara Oltului*, București, 1936.
Ioan Pătruț, *Onomastică românească,* București, 1980.
Ioan Pătruț, *Nume de persoane şi nume de locuri româneşti,* Bucureşti, 1984.
DENB: Tatiana Petrache, *Dicționar enciclopedic al numelor de botez*, Bucureşti, 1998.
Aspazia Reguş, Corneliu Reguş, *Nume de femei în vechi acte istorice (sec. XIV - XVI),* Bucureşti, 1999.
Ion Roşianu, *Despre numele proprii şi conținutul lor,* în CL, XVII, nr. 2, 1972, 295-307.
Roşianu, *Numele:* Ion Roşianu *Numele proprii - determinare şi comprehensiune*, SCO, Craiova, 1999, nr. 4, 27-36.
Elena Silvestru-Şodolescu, *Rolul semantic al apelativelor în formarea numelor proprii,* SCO, Craiova, 1999, nr. 4, 117-135.
H. G. Sorensen, *The meaning of proper names. Worth a definiens formula for modern English*, Copenhaga, 1963.
Enzo la Stellatt**,** *Santi e Fanti – dizionario: Santi e Fanti – dizionario dei nomi di persona*, Editura Zanichelli, Bologna, 1993.
A. V. Superanskaja, *Структура имени собственного. Фонология и морфология,* Москва, 1969.
Toma, *Formula:* Ion Toma, *Formula semantică a numelui propriu*, SCO, I, 1995, nr. 1, 103-113.
Ion Toma, *Sensul numelor proprii,* în Contribuții istorice, filologice, socio-economice, III, Craiova, 132-139.
Victor Vascenco, *Studii de antroponimie*, Bucureşti, 1995.
Victor Vascenco, *Sens referențial, sens denotativ şi sens conotativ. Cu privire specială asupra onomasticii,* în SO I, 1976, Cluj Napoca, 66 – 81.

BDD-A3632 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.90 (2026-11-13 15:01:14 UTC)